

6) δέν δύνανται νά θεωροῦνται ὁμοειδή τά προϊόντα πού διαφέρουν τόσο ὡς πρὸς τόν τρόπο παρασκευῆς τους, ὅσο καί ὡς πρὸς τά χαρακτηριστικά τους.

Mertens de Wilmars	O'Keeffe	Everling	Χλωρός
Pescatore	Mackenzie Stuart	Bosco	Koopmans
			Due

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβούργο στίς 26 Ὀκτωβρίου 1982.

Ο γραμματεὺς

Ὁ πρόεδρος

P. Heim

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ SIMONE ROZÈS
ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 5 ΜΑΪΟΥ 1982¹

*Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,*

Ἡ παρούσα ὑπόθεση ἀνέκυψε μετά ἀπό αἴτηση τοῦ Bundesfinanzhof περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως καί ἀφορᾶ — ὅπως ἡ ὑπόθεση Polydor τήν ὁποία ἐδικάσατε πολύ προσφάτως (ἀπόφαση τῆς 9ης Φεβρουαρίου 1982) — τήν ἐρμηνεῖα μιᾶς διατάξεως τῆς συμφωνίας πού ὑπεγράφη στίς 22 Ἰουλίου 1972 στίς Βρυξέλλες μεταξύ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος καί τῆς Δημοκρατίας τῆς Πορτογαλίας, συμφωνία πού συνήφθη καί ἐνεκρίθη ἐξ ὀνόματος τῆς Κοινότητος μέ τόν κανονισμό 2844/72 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 19ης Δεκεμβρίου 1972.

Τά πραγματικά περιστατικά εἶναι τά ἑξῆς:

Ἡ προσφεύγουσα στήν κυρία δίκη, ἡ ἑτερόρρυθμος κατά μετοχάς ἐταιρία Christian Adalbert Kupferberg & Cie, ἐδρεύουσα στό Mainz, ἐξετελῶνισε καί ἔθεσε σέ ἐλεύθερη κυκλοφορία στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, τόν Αὐγούστο τοῦ 1976, οἶνους Πορτό πού προήρχοντο ἀπό τήν Πορτογαλία.

Τό προϊόν αὐτό παράγεται μετά ἀπό διακοπή τῆς ζυμώσεως τῆς πρώτης ὕλης, δηλαδή τοῦ οἴνου, καί προσθήκη προϊόντων ἀποστάξεως οἴνου μέχρι συμπλήρωσεως τῆς τελικῆς περιεκτικότητος σέ οἶνοπνευμα. Σύμφωνα μέ τόν ὀρισμό τοῦ ἀρθρου 2 τοῦ κανονισμοῦ 948/70 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 26ης Μαΐου 1970, ὁ οἶνος Πορτό κατατάσσεται στούς «οἶνους λικέρ» κατά τήν

1 — Μετάφραση ἀπό τά γαλλικά.

έννοια του Brantweinmonopolgesetz (γερμανικού νόμου περί μονοπωλίου οίνοπνεύματος). Κατά τὰ ἄρθρα 151 καὶ 152 τοῦ νόμου αὐτοῦ, ἡ εἰσαγωγή οἴνων λικέρ ὑπόκειται στὴν καταβολὴ ἐξισωτικοῦ φόρου μονοπωλίου (Monopolausgleich) γιὰ τὴν περιεκτικότητα σὲ οἰνόπνευμα πού υπερβαίνει τὸ 14 % vol, ὁ φόρος δὲ αὐτὸς ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸν φόρο οἰνοπνεύματος ἢ πρὸς τὸν πρόσθετο φόρο οἰνοπνεύματος (Brantweinaufschlag), ὅπως εἶδατε σὲ προηγούμενες ὑποθέσεις.

Σύμφωνα μὲ τὶς διατάξεις αὐτές, τὸ Hauptzollamt (Κεντρικὸ Τελωνεῖο) εἰσέπραξε γιὰ τὴν περιεκτικότητα σὲ οἰνόπνευμα τῶν οἴνων Πορτοῦ πού υπερέβαινε τὸ 14 % vol ἐξισωτικὸ φόρο ὕψους 18 013,80 DM (γερμανικῶν μάρκων), μὲ βάση τὸν τότε ἰσχύοντα συντελεστὴ 1 650 DM ἀνὰ ἑκατόλιτρο οἰνοπνεύματος.

Κατόπιν προσφυγῆς τῆς ἐταιρείας Kyrfenberg, τὸ Finanzgericht, τῆς Ρηνανίας-Παλατινάτου τροποποίησε τὴν ἀπόφαση ἐπιβολῆς φόρου καὶ μείωσε τὸν ἐξισωτικὸ φόρο μονοπωλίου σὲ 16 303,80 DM. Τὸ Finanzgericht ἔλαβε ὑπ' ὄψη σχετικὰ τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἀπόσταγμα φρουτῶν πού χρησιμοποιεῖται γιὰ τὴν παραγωγή τῶν γερμανικῶν οἴνων λικέρ ὑπόκειται σὲ μειωμένο κατὰ 21 % πρόσθετο φόρο οἰνοπνεύματος, σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 79, παράγραφος 2, τοῦ Brantweinmonopolgesetz (νόμου περί μονοπωλίου οἰνοπνεύματος), ἐφ' ὅσον τὸ ἀπόσταγμα αὐτὸ παράγεται ἀπὸ ἀποστακτῆρια φρουτοπαραγωγικῶν συνεταιρισμῶν πού ἔχουν ἐπίσης τὸ δικαίωμα νὰ μεταποιοῦν οἶνο. Τὸ ἐρώτημα ἔάν κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς εἰσαγωγῆς τὰ ἀποστακτῆρια τῶν γερμανικῶν φρουτοπαραγωγικῶν συνεταιρισμῶν παρήγαν πράγματι προϊόντα ἀποστάξεως οἴνου εἶναι ἀνευ σημασίας, κατὰ τὸ Finanzgericht, δεδομένου ὅτι ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ Brantweinmonopolgesetz προβλέπει τὴ δυνατότητα αὐτῆ, γεγονός τὸ ὁποῖο συνεπάγεται γιὰ τὰ ὁμοειδῆ εἰσαγόμενα ἀποστάγματα οἴνου δυσμενῆ διάκριση ἐκ τοῦ νόμου.

Κατόπιν τῆς ἀσκήσεως «Revision» ἀπὸ τὸ Hauptzollamt, τὸ Bundesfinanzhof, μὲ διάταξη τῆς 24ης Μαρτίου 1981, ἀνέβαλε τὴν ἐκδότηση ὁριστικῆς ἀποφάσεως. Σύμφωνα μὲ τὸ ἄρθρο 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, σὰς ὑπόβαλλει τὸ ἐρώτημα ἔάν ἡ ἀπαγόρευση τῶν

διακρίσεων πού θέτει τὸ ἄρθρο 21, πρώτη παράγραφος τῆς συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας εἶναι διάταξη πού ἔχει ἀπ' εὐθείας ἐφαρμογὴ, τὴν ὁποία δύνανται νὰ ἐπικαλεσθεῖ ἡ προσφεύγουσα. Τὸ Bundesfinanzhof κρίνει ὅτι σὲ περίπτωση καταφατικῆς ἀπαντήσεως τίθεται τὸ συμπληρωματικὸ ἐρώτημα ἔάν ἡ διάταξη αὐτῆ ἔχει τὸ ἴδιο περιεχόμενο μὲ τὸ ἄρθρο 95 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καὶ ἔάν ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς οἴνων Πορτοῦ.

Μόνο δὲ σὲ περίπτωση καταφατικῆς ἀπαντήσεως στὰ ἐρωτήματα αὐτὰ τὸ Bundesfinanzhof ἐπιθυμεῖ νὰ πληροφορηθεῖ ἂν τὸ ἄρθρο 95 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ἢ τὸ ἄρθρο 21, πρώτη παράγραφος, τῆς συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας ἐφαρμόζεται ἀκόμη καὶ σὲ περίπτωση πού ὑφίσταται δυναμικὸ μόνον διάκριση, δηλαδὴ ὅταν, ἀπὸ αὐστηρῶς νομικῆς ἀπόψεως, ὑφίσταται δυνατότης διακρίσεως, ἡ ὁποία ὁμως ἀποκλείεται στὴν πραγματικότητα, ἐπειδὴ τὰ πρὸς σύγκριση ἐγχώρια προϊόντα ὑπόκεινται ἀνεξαίρετως στὸν ἴδιο φόρο ὅπως τὰ εἰσαγόμενα προϊόντα. Τὸ Bundesfinanzhof, ξεκινώντας ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι τὸ γερμανικὸ φορολογικὸ σύστημα προβαίνει σὲ συμπληρωματικὴ διάκριση μεταξὺ τῶν οἴνων στοὺς ὁποίους προστίθεται οἰνόπνευμα ἀπ' ἐνός, καὶ τῶν οἴνων τῶν ὁποίων ἡ ὑψηλὴ περιεκτικότης σὲ οἰνόπνευμα προέρχεται ἀπὸ φυσικὴ ζύμωση ἀπ' ἐτέρου, σὰς ἐρωτᾷ ἔάν, ἐν ὄψει τῆς συγκρίσεως τῶν φόρων πού ἐπιτάσσει τὸ ἄρθρο 95 τῆς συνθήκης, ὁ οἶνος Πορτοῦ εἶναι ὁμοειδῆς ὄχι μόνον πρὸς τοὺς γερμανικοὺς οἴνους λικέρ, ἀλλὰ πρέπει νὰ συγκριθεῖ ἐπίσης πρὸς τοὺς οἴνους τῶν ὁποίων ὁ ἀλκοολικὸς τίτλος προέρχεται ἀπὸ φυσικὴ ζύμωση.

I — Τὸ VII τμῆμα τοῦ Bundesfinanzhof ὀρθῶς καὶ λογικῶς θέτει πρῶτο τὸ ἐρώτημα ἂν τὸ ἄρθρο 21, πρώτη παράγραφος, τῆς συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας ἔχει ἀπ' εὐθείας ἐφαρμογὴ, ἂν δηλαδὴ οἱ ἐπιχειρηματίες δύνανται νὰ ἐπικαλοῦνται ἐνώπιον τῶν ἐθνικῶν δικαστηρίων τὴν διάταξη αὐτῆ, ἡ ὁποία εἶναι διατυπωμένη ὡς ἑξῆς:

«Τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἀπέχουν ἀπὸ κάθε μέτρο ἢ πρακτικὴ ἐσωτερικῆς φορολογικῆς φύσεως, πού εἰσάγει ἄμεσα ἢ ἕμμεσα διάκριση μεταξὺ τῶν προϊόντων τοῦ ἐνός

συμβαλλομένου μέρους και των ομοίων [όμοειδών] προϊόντων καταγωγής του άλλου συμβαλλομένου μέρους.»

Καθώς γνωρίζετε, στην υπόθεση Polydor, το London Court of Appeal είχε ήδη θέσει το ζήτημα του άμεσου αποτελέσματος μιάς διατάξεως της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας. Στην υπόθεση εκείνη, επρόκειτο για την υποχρέωση καταργήσεως των ποσοτικών περιορισμών των εισαγωγών, την οποία προβλέπει το άρθρο 14, παράγραφος 2. Στην απόφασή σας της 9ης Φεβρουαρίου 1982 δεν θίξατε το ζήτημα αυτό, λόγω της απαντήσεως που δώσατε στα διαφορετικά έρωτήματα που είχαν τεθεί. Στην προκειμένη περίπτωση όμως, συμφωνώ με τις κυβερνήσεις της Δανίας, της Όμοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας, της Γαλλίας και του Ήνωμένου Βασιλείου, καθώς και με την Επιτροπή, και έχω την γνώμη ότι είναι δυσχερές να μη λάβετε θέση ως προς το ζήτημα αν το άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας παρέχει δικαιώματα τα οποία δύνανται να προβληθούν ενώπιον των έθνικών δικαστηρίων.

Καθώς ήδη έχω λάβει θέση ως προς το θέμα αυτό, στις προτάσεις μου στην υπόθεση Polydor, θά περιορισθώ στους κυρίους λόγους που, κατά την γνώμη μου, επιβάλλουν άρνητική απάντηση στο έρώτημα αυτό.

Κατ' αρχάς, τίποτε δεν είναι δυνατό να συναχθεί, όσον αφορά το αποτέλεσμα των διαφόρων διατάξεων της συμφωνίας αυτής, από τον τύπο της νομικής πράξεως με την οποία το Συμβούλιο συνήψε και ένεκρινε την συμφωνία έξ ονόματος της Κοινότητας.

Όμοιως, όπως όρθως τονίζει το παραπέμπον δικαστήριο, οι μέχρι σήμερα έκδοσεις αποφάσεις του Δικαστηρίου που

άφορούν το άμεσο αποτέλεσμα των συναφθεισών μεταξύ της Κοινότητας και των τρίτων χωρών συμφωνιών δεν οδηγούν σε συγκεκριμένα συμπεράσματα. Έτσι, αναγνωρίσατε τέτοιο άμεσο αποτέλεσμα σε διάφορες διατάξεις της συμφωνίας Γιαουντέ του 1973, έπειδή η συμφωνία αυτή δεν έβασίζετο στην άμοιβαιότητα, αλλά απέβλεπε στην παροχή ειδικών πλεονεκτημάτων σε όρισμένα αφρικανικά κράτη και στη Μαδαγασκάρη. Άπεναντίας, δεν είναι δυνατό να γίνεται λόγος για τέτοια άσυμμετρία στην περίπτωση της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας ή οποία βασίζεται στην άρχή της πλήρους ισότητας.

Στην υπόθεση Haegeman (181/73, απόφαση της 30ής Απριλίου 1974, Recueil σ. 449), κάνατε σαφώς δεκτό ότι η συμφωνία συνδέσεως μεταξύ της Κοινότητας και της Ελλάδος αποτέλεσε αναπόσπαστο τμήμα της κοινοτικής έννομου τάξεως και αναγνωρίσατε συνεπώς άμεσο αποτέλεσμα σε όρισμένες διατάξεις της συμφωνίας αυτής. Στις προτάσεις μου στην υπόθεση Pabst & Richarz, έκρινα επίσης ότι το άρθρο 53, παράγραφος 1, της συμφωνίας ΕΟΚ—Ελλάδος παρήγε τέτοιο αποτέλεσμα, λαμβανομένων υπ' όψη τόσο των στόχων και του περιεχομένου της συμφωνίας συνδέσεως, όσο και του γράμματος της διατάξεως αυτής, ή οποία δύναται να συγκριθεί προς την διάταξη του άρθρου 95, παράγραφος 1 της συνθήκης. Στην προκειμένη υπόθεση όμως άφ' ενός μόν η συμφωνία ελευθέρου έμπορίου με την Πορτογαλία είναι περισσότερο περιορισμένη στους στόχους και στο περιεχόμενο της από την συμφωνία συνδέσεως, άφ' ετέρου δέ η διάτωση του άρθρου 21, πρώτη παράγραφος, της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας διαφέρει αισθητώς, όπως θά δοιμε, από τις αντίστοιχες διατάξεις του άρθρου 95, πρώτη παράγραφος, της συνθήκης.

Άντιθέτως τέλος προς αυτό που υποστηρίζει ή προσφεύγουσα στην κυρία δίκη, δεν είναι δυνατή επίσης ή επίκληση της αποφάσεώς σας της 13ης Μαρτίου 1979

στην υπόθεση Hansen (91/78, Recueil σ. 935). Η διάταξη την οποία ερμηνεύει η απόφαση αυτή, δηλαδή το άρθρο 5, παράγραφος 1, της απόφασης 70/549, της 29ης Σεπτεμβρίου 1970, θεαίως ταυτίζεται σχεδόν προς το άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας, αλλά αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα μίας μονομερούς νομικής πράξεως, με την οποία η Κοινότης απέφασε να παραχωρήσει ορισμένα πλεονεκτήματα στις συνδεδεμένες χώρες και υπερπόντια εδάφη που αναφέρονται στην πράξη αυτή. Στην απόφαση αυτή συναντούμε επίσης την ασυμμετρία που προανέφερα, η οποία είναι και το μόνο που δύναται να δικαιολογήσει την αναγνώριση άμεσου αποτελέσματος.

Ήντιθέτως, στην απόφασή σας International Fruit Company, της 12ης Δεκεμβρίου 1972 (συνεκδικασθείσες υποθέσεις 21 έως 24/72, Recueil σ. 1219), δέν δεχθήκατε την απ' ευθείας εφαρμογή του άρθρου XI της GATT — τό όποιο αφορά την κατάργηση των ποσοτικών περιορισμών — έπειδή οι διατάξεις της GATT, οι όποιες ρητώς άπενυθύνονται στά κράτη ώς «συμβαλλόμενα μέρη», χαρακτηρίζονται από μεγάλη έλαστικότητα.

Κατά την γνώμη μου, τό ίδιο συμβαίνει και μέ τή συμφωνία ΕΟΚ — Πορτογαλίας: οι διατάξεις της — όπως και οι διατάξεις της GATT — είναι λιγότερο αυστηρές από τίς διατάξεις της συνθήκης ΕΟΚ· ή συμφωνία αυτή περιέχει σειρά ρητρών παρεκκλίσεως μέ μεγάλη εύρύτητα και, τέλος, δύναται νά καταγγελθεί, ή καταγγελία δέ αυτή παράγει τά αποτελέσματά της ένα έτος μετά την κοινοποίηση της καταγγελίας (άρθρο 37). Ός προς τίς διαφορές πού ύφίστανται μεταξύ της συνθήκης ΕΟΚ και της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας και πού άφορούν τό περιεχόμενο, τή δομή και τούς στόχους, άς μου έπιτραπεί νά αναφερθώ

στις προτάσεις πού άνέπτυξα στην υπόθεση Polydor. Νομίζω ότι είναι ιδιαίτερος σημαντικό ώς προς τό σημείο αυτό ότι ή συμφωνία ΕΟΚ—Πορτογαλίας — όπως ακριβώς και οι άλλες συμφωνίες έλευθέρου έμπορίου — δέν προβλέπει καμμιά δικαστική άρχή γιά τήν έπίλυση των διαφορών, αλλά παραπέμπει άποκλειστικώς στην πολιτική διαδικασία της «Μικτής Έπιτροπής» (άρθρα 32 έπ.). Συνεπώς, ή αναγνώριση άμεσου αποτελέσματος σέ μία διάταξη της συμφωνίας χωρίς τήν έγγύηση ότι οι ιδιώτες θά δύναται νά έπικαλεσθούν τήν ίδια αυτή διάταξη στην Πορτογαλία υπό τίς ίδιες συνθήκες και μέ τίς ίδιες συνέπειες σέ περίπτωση πού ζητήσουν δικαστική προστασία θά απέβαινε, λόγω της έλλειψεως άμοιβαιότητας, εις βάρος της Κοινότητας, πράγμα τό όποιο δέν άνταποκρίνεται στην βούληση των συμβαλλομένων μερών, όπως προκύπτει από τή συμφωνία.

Στήν απόφασή σας της 9ης Φεβρουαρίου 1982 επί της υποθέσεως Polydor, τονίσατε τούς διαφορετικούς στόχους της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας, ή όποια «άποσκοπεί στή φιλελευθεροποίηση του έμπορίου μεταξύ της Κοινότητας και της Πορτογαλίας», και της συνθήκης ΕΟΚ, ή όποια «έπιδιώκει τή συγχώνευση των έθνικών αγορών σέ ενιαία αγορά, πού νά έχει τά χαρακτηριστικά έγχωριας αγοράς». Μέ τήν ευκαιρία αυτή, τονίσατε ότι επεδόλλετο κατά μείζονα λόγο νά γίνει διάκριση άφου «τά μέσα, τά όποια διαθέτει ή Κοινότης γιά νά επιτύχει, έντός της κοινής αγοράς, τήν όμοιόμορφη εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου και τήν προοδευτική κατάργηση των νομοθετικών διαφορών δέν εύρίσκουν κάτι ίσοδύναμο στό πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ της Κοινότητας και της Πορτογαλίας». Κατά συνέπεια, κρίνατε ότι, παρά τήν όμοιότητα του γράμματος άφ' ενός μέν των άρθρων 14, παράγραφος 2, και 23 της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας, άφ' έτέρου δέ των άρθρων 30 και 36 της συνθήκης, δέν ύφίσταντο έπαρκείς λόγοι γιά τήν άνάλογη εφαρμογή επί του συστήματος της

συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας της νομολογίας της σχετικής προς τις τελευταίες αυτές διατάξεις.

Τό αυτό συμβαίνει όσον αφορά την σύγκριση μεταξύ του άρθρου 21, πρώτη παράγραφος, της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας και του άρθρου 95 της συνθήκης. Τό Δικαστήριο, κατά πάγια νομολογία από την έκδοση της απόφασης Lütticke της 16ης Ιουνίου 1966 (υπόθεση 57/65, Recueil σ. 293), ανέγνωσε άμεσα αποτέλεσμα στό άρθρο 95 της συνθήκης, άν και, σύμφωνα μέ τό γράμμα της, ή διάταξη αυτή άπευθύνεται μόνο προς τά κράτη μέλη. Η απόφαση αυτή τονίζει σαφώς ότι τό άρθρο 95, πρώτη παράγραφος, σύμφωνα μέ τό όποιο τά εισαγόμενα προϊόντα από τά άλλα κράτη μέλη δέν είναι δυνατό νά επιβαρύνονται μέ έσωτερικούς φόρους άνωτερους από αυτούς πού επιβαρύνουν τά όμοειδή έθνικά προϊόντα, έχει σκοπό την εξασφάλιση της ισότητας των υπηκόων της Κοινότητας έναντι των έθνικών νομοθεσιών και συνιστά, από της άπόψεως αυτής, «τό αναγκαίο θεμέλιο της κοινής αγοράς» στό φορολογικό τομέα. Από τή διαπίστωση αυτή συνάγεται ότι ή σημασία της νομολογίας αυτής πρέπει νά έκτιμηθεί υπό τό πρίσμα των στόχων και της δράσεως της Κοινότητας, όπως όρίζονται στα άρθρα 2 και 3 της συνθήκης. Η διαπίστωση αυτή λαμβάνει κυρίως υπ' όψη τό γεγονός ότι, όπως ήδη δεχθήκατε στή υπόθεση Costa κατά Enel (6/64, απόφαση της 15ης Ιουλίου 1964, Recueil σ. 1158), «ή συνθήκη της ΕΟΚ, σέ αντίθεση προς τις συνήθεις διεθνείς συνθήκες, καθιέρωσε μία ιδιαίτερη έννομη τάξη, ή όποία κατέστη αναπόσπαστο μέρος του νομικού συστήματος των κρατών μελών κατά την έναρξη της ισχύος της συνθήκης και της όποιας ή εφαρμογή *επιβάλλεται στα δικαστήριά τους*».

Όπως απέδειξα, ή αντίληψη αυτή δέν έχει άνάλογη εφαρμογή επί της συμφωνίας μέ

τήν Πορτογαλία, ή όποια διαφέρει ως προς τον στόχο και τή φύση της από τή συνθήκη ΕΟΚ και άποβλέπει μόνο στή δημιουργία ζώνης έλευθέρου έμπορίου μεταξύ των συμβαλλομένων μερών.

II — Έρχόμεθα, έτσι, στό δεύτερο έρώτημα πού υπέβαλε τό Bundesfinanzhof, άν δηλαδή τό άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας περιέχει απαγόρευση διακρίσεων αντίστοιχη προς εκείνη του άρθρου 95, πρώτη παράγραφος, της συνθήκης. Λόγω της προτεινομένης άρνητικής άπαντήσεως στό πρώτο έρώτημα, τό δεύτερο πρέπει νά εξετασθεί μόνο επικουρικώς, αλλά ή άπάντηση σέ αυτό παρέχει ένα νέο έπιχείρημα κατά του άμέσου αποτελέσματος του άρθρου 21, πρώτη παράγραφος, της συμφωνίας ΕΟΚ—Πορτογαλίας.

I. Από την άπόφαση Lütticke δέχεσθε κατά πάγια νομολογία ότι τό άρθρο 95, πρώτη παράγραφος, περιέχει απαγόρευση διακρίσεων πού θεμελιώνει σαφή και άνεπιφύλακτη υποχρέωση, γιά την έκτέλεση ή τά αποτελέσματα της όποιας δέν χρειάζεται καμία πράξη των κοινοτικών όργάνων ή των κρατών μελών και ή όποια δύναται, κατά συνέπεια, νά παράγει άμεσα αποτελέσματα στις έννομες σχέσεις μεταξύ των κρατών μελών και των πολιτών τους. Επί πλέον, στήν άπόφαση πού έξεδόθη επί της υποθέσεως Fink-Fruit της 4ης Απριλίου 1968 (27/67, Recueil σ. 327), άναγνωρίσατε τέτοιο αποτέλεσμα επίσης στό άρθρο 95, δεύτερη παράγραφος, της συνθήκης, τό όποιο «καθιερώνει μία άπλή απαγόρευση προστασίας, πού συνιστά τό αναγκαίο συμπλήρωμα της απαγορεύσεως της πρώτης παραγράφου». Ως προς τό σημείο αυτό, τονίσατε σαφώς ότι ή διάταξη αυτή περιέχει δεδαίως στοιχεία πού άφορούν την έκτίμηση οικονομικών δεδομένων, αλλά ότι τό γεγονός αυτό δέν αποκλείει τό δικαίωμα και την υποχρέωση του έθνικού δικαστού νά εξασφαλίζει την τήρηση των κανόνων

της συνθήκης. Τέλος, στις αποφάσεις που εξεδόθησαν στις 27 Φεβρουαρίου 1980 επί των υποθέσεων 168/78 (Επιτροπή κατά Γαλλικής Δημοκρατίας, Recueil σ. 347), 169/78 (Επιτροπή κατά Ιταλικής Δημοκρατίας, Recueil σ. 385) και 171/78 (Επιτροπή κατά Βασιλείου της Δανίας, Recueil σ. 447), οι οποίες αφορούσαν τὰ ανάλογα χαρακτηριστικά της φορολογίας των οίνοπνευματωδών ποτών, αφήσατε έκκρεμές, λόγω των ύφισταμένων δυσχερειών ως προς τὰ ουσιαστικά κριτήρια της διαφοροποίησεως, τὸ ζήτημα ἂν τὰ ἐν λόγω ποτά ἦσαν, ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει, προϊόντα ὁμοειδή κατὰ τὴν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 95, πρώτη παράγραφος. Δεχθήκατε ὅτι τὰ εἰσαγόμενα ποτά εὐρίσκοντο σὲ ἀνταγωνιστικὴ σχέση, τουλάχιστον μερικῶς, πρὸς τὰ σχετικὰ ἐγχώρια προϊόντα καὶ ὅτι ἄρα ὑπῆρχε λόγος νὰ ἀναγνωρισθῆ ἡ ὑπαρξὴ παραβάσεως τοῦ ἄρθρου 95, δευτέρη παράγραφος.

Σὲ μία ἄλλη σειρά ἀποφάσεων (συγκεκριμένα στις ἀποφάσεις τῆς 17ης Φεβρουαρίου 1976, Rewe-Zentrale, Recueil σ. 181, τῆς 22ας Ἰουνίου 1976, Bobie, Recueil σ. 1079, καὶ τῆς 10ης Ὀκτωβρίου 1978, Hansen & Balle, Recueil σ. 1787), δεχθήκατε τὴν ὑπαρξὴ παραβάσεως τοῦ ἄρθρου 95, πρώτη παράγραφος, ἐφ' ὅσον τὸ ἐθνικὸ φορολογικὸ σύστημα παρείχε στα ἐγχώρια προϊόντα, σὲ ὀρισμένες περιπτώσεις, πλεονεκτήματα πού δὲν ἴσχυαν γιὰ τὰ εἰσαγόμενα προϊόντα.

Ἡ νομολογία αὐτὴ ἐξηγεῖται ἀπὸ τὸ στόχο τοῦ ἄρθρου 95, ὁ ὁποῖος, ὅπως ἐπεβεβαιώθη ἀπὸ τὸ Δικαστήριον στὴν ὑπόθεση 169/78, συνίσταται «στὴν ἐξασφάλιση τῆς πλήρους οὐδετερότητος τῶν ἐσωτερικῶν φόρων ἐναντι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μεταξύ ἐγχωρίων καὶ εἰσαγομένων προϊόντων».

2. Συνεπῶς, ἂν γίνῃ σύγκριση, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς νομολογίας αὐτῆς, τοῦ ἄρθρου 21, πρώτη παράγραφος, τῆς συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας πρὸς τὸ ἄρθρο 95 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, πρέπει κατ' ἄρχας νὰ γίνῃ δεκτὸ ὅτι ἡ συμφωνία ΕΟΚ — Πορτογα-

λίας δὲν ἀποσκοπεῖ στὴν καθιέρωση ἐνὸς χώρου «πλήρως οὐδετέρου ἐναντι τοῦ ἀνταγωνισμοῦ» στὸ πλαίσιο μιᾶς ἐνοποιημένης οἰκονομίας. Κατὰ συνέπεια, μιὰ σχετικὴ πρὸς τίς φορολογικὰ διακρίσεις διάταξη τῆς συμφωνίας αὐτῆς δὲν εἶναι ἐπίσης δυνατό νὰ ἐρμηνευθῆ ὅτι ἀποβλέπει σὲ τέτοιο σκοπὸ, ἀκόμη καὶ ἂν ἡ διατύπωση τῆς εἶναι ἡ ἴδια ἢ ἀνάλογη πρὸς τὴ διατύπωση τοῦ ἄρθρου 95 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν πλεόν περιορισμένων στόχων τῆς συμφωνίας αὐτῆς, ὅταν ἐμφανίζεται μιὰ τέτοια ρήτρα περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν διακρίσεων, τὸ μόνον σημαντικὸ ζήτημα εἶναι ἂν μὲ τὰ φορολογικὰ μέτρα ἀσκεῖται πράγματι προστατευτισμὸς, ὅσον ἀφορᾷ τίς εἰσαγωγὲς ἐμπορευμάτων, ὁ ὁποῖος θέτει μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ σὲ κίνδυνον τὴν ἐξάλειψη τῶν ἐμποδίων στὸ ἐμπόριο.

Ἡ ἐρμηνεία αὐτὴ ἀνταποκρίνεται πρὸς τίς ἀπαγορεύσεις διακρίσεων πού προβλέπει τὸ ἄρθρο III, παράγραφος 2, τῆς GATT καὶ τὸ ἄρθρο 6 τῆς συμφωνίας ΕΖΕΣ τοῦ 1959 (σύμβαση τῆς Στοκχόλμης), οἱ ὁποῖες λαμβάνουν ὑπ' ὄψη τὸν προστατευτισμὸ πού ἀπορρῆει ἀπὸ τὸ φορολογικὸ σύστημα.

Ὅταν ἐξετάζεται τὸ ἐρώτημα ἂν ὑφίσταται ἓνα τέτοιο προστατευτικὸ ἀποτέλεσμα, ὑπάρχουν σημαντικὰ περιθώρια ἐκτιμῆσεως πού κατ' ἀνάγκη προϋποθέτουν τὴν προσφυγὴ σὲ κριτήρια οἰκονομικῆς καὶ φορολογικῆς πολιτικῆς. Συνεπῶς, ἂν ἀναγνωρισθῆ ἄμεσο ἀποτέλεσμα στὸ ἄρθρο 21, πρώτη παράγραφος, τῆς συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας, οἱ δικαστικὲς ἀποφάσεις θὰ δύνανται νὰ προδικάζουν τίς ἀποφάσεις τῆς Μικτῆς Ἐπιτροπῆς. Στὴν περίπτωσιν αὐτῇ, ἡ διαδικασία τῆς λήψεως πολιτικῶν ἀποφάσεων, τὴν ὁποία ἐπέλεξαν τὰ συμβαλλόμενα μέρη, θὰ μετετίθετο στὸ δικαστικὸ πεδίο καὶ οἱ διαφορετικὲς ἀποφάσεις πού θὰ ἐξέδιδαν τὰ ἐθνικὰ δικαστήρια θὰ ἦταν συνεπῶς δυνατό νὰ ἀνατρέψουν τὴν ἰσορροπία κατὰ τὴν ἐκτέλεση τῆς συμφωνίας, πράγμα ἐπίσης ἀσυμβίβαστο μὲ τὸ χαρακτηριστὴ τῆς ἀμοιβαιότητος πού ἔχει ἡ συμφωνία ΕΟΚ — Πορτογαλίας.

Ἄκομη καί ἂν ὑπεστηρίζετο ἡ ἀποψη ὅτι τὸ ἄρθρο 21, πρώτη παράγραφος, τῆς συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας δέν χρησιμοποιεῖ τὸ κριτήριό τοῦ προστατευτισμοῦ τῶν φορολογικῶν μέτρων καί ὅτι ἡ διάταξη αὐτὴ ἔχει περιεχόμενο ταυτόσημο πρὸς τὸ περιεχόμενο τοῦ ἄρθρου 95, πρώτη παράγραφος, τῆς συνθήκης ΕΟΚ, καί πάλι θά ἔπρεπε νά διατυπωθοῦν οἱ ἴδιες ἐπιφυλάξεις, ἀφοῦ ὅπως προκύπτει ἀπὸ τὴ νομολογία σχετικὰ μὲ τὸ ἄρθρο 95, πρώτη παράγραφος, τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἡ ἔννοια τοῦ ὁμοειδοῦς ἀφήνει ἐπίσης σημαντικὰ περιθώρια ἐκτιμῆσεως, πράγμα τὸ ὁποῖο ὀδηγεῖ στὴν μὴ ἀναγνώριση ἀμέσου ἀποτελέσματος στὴν ἀπαγόρευση τῶν φορολογικῶν διακρίσεων τῆς συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας, σύμφωνα μὲ τὴ νομολογία σας.

3. Ἐάν οἱ διατάξεις διαφόρων διεθνῶν συμφωνιῶν πού εἶναι διατυπωμένες κατὰ τὸν ἴδιο τρόπο δέν ἔχουν κατ' ἀνάγκη τὴν ἴδια ἔννοια, αὐτὸ συμβαίνει κατὰ μείζονα λόγο γιὰ τὶς διατάξεις οἱ ὁποῖες, ὅπως ἐν προκειμένῳ, παρουσιάζουν σημαντικὴς διαφορὰς στὴν διατύπωσή τους. Τὸ ἄρθρο 95, πρώτη παράγραφος, τῆς συνθήκης ΕΟΚ ἀφορᾷ τὴν ἰσότητα τῶν φορολογικῶν ἐπιβαρύνσεων, ἐνῶ τὸ ἄρθρο 21 τῆς συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας ἀφορᾷ «τά μέτρα καί τὴν πρακτικὴ ἐσωτερικῆς φορολογικῆς φύσεως» πού εἰσάγουν «διακρίσεις». Ἡ ἔμφραση πού δίδεται στό τελευταῖο αὐτὸ σημεῖο δείχνει ἐν πάσῃ περιπτώσει ὅτι τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἠθέλησαν νά προσδώσουν μεγαλύτερη σημασία, ἀπὸ ὅ,τι στὴν περίπτωσι τοῦ ἄρθρου 95, πρώτη παράγραφος, τῆς συνθήκης ΕΟΚ, στίς πραγματικὴς οικονομικὴς συνέπειες τῆς διακρίσεως ἀντὶ νά δεχθοῦν ὡς κριτήριό μόνο τὴ διαφορά τῶν ἐπιβαρύνσεων.

Σέ σχέση μὲ τὴ συνθήκη ΕΟΚ, παρατηροῦμε ἐπὶ πλέον ὅτι τὰ συμβαλλόμενα μέρη, ἀφοῦ δέν συμφώνησαν νά θεσπισθεῖ διάταξη ἀντίστοιχη πρὸς τὸ ἄρθρο 95, δεύτερη παράγραφος, ἠθέλησαν σαφῶς νά υιοθετήσουν λύση πού νά ἔχει μικρότερο πεδίο ἐφαρμογῆς, καί ἐθέσπισαν τὴν ἀπαγό-

ρευση τῶν διακρίσεων πού περιέχεται στὴν συμφωνία ΕΟΚ — Πορτογαλίας. Ἐπειτα, τὸ γεγονός ὅτι τὸ ἄρθρο 21, πρώτη παράγραφος, τῆς συμφωνίας περιορίζεται στὰ ὁμοειδῆ ἐμπορεύματα ἔχει κατ' ἀνάγκη μεγαλύτερη σημασία ἀπὸ ὅ,τι στὴν περίπτωση τοῦ ἄρθρου 95, γιὰ τὸ ὁποῖο δυνάμεθα ἐν ἀνάγκη νά προστρέξουμε στὴν γενικὴ διάταξη τῆς δευτέρας παραγράφου.

4. Τέλος, ἡ γένεσις τοῦ ἄρθρου 21, πρώτη παράγραφος, τῆς συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας, ὅπως περιγράφεται λεπτομερῶς ἀπὸ τὴν Ἐπιτροπὴ, δείχνει ὅτι, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν πλέον περιορισμένων στόχων τῆς συμφωνίας ἐλευθέρου ἐμπορίου, τὰ συμβαλλόμενα μέρη ἠθέλησαν νά προσδώσουν στὴ διάταξη αὐτὴ πλέον περιορισμένη σημασία ἀπὸ ὅ,τι στὴν ἀντίστοιχη ἀπαγόρευση τῶν διακρίσεων πού προβλέπει τὸ ἄρθρο 95, πρώτη παράγραφος, τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

III — Ἐν ὄψει τῶν παρατηρήσεων αὐτῶν, δέν πρέπει νά εἶναι πλέον ἀναγκαῖο νά ἐξετασθοῦν τὰ λοιπὰ ἐρωτήματα. Θά διατυπώσω πάντως, ὅπως ἐπικουρικῶς, τὶς ἀκόλουθες παρατηρήσεις ἐπ' αὐτῶν.

1. Τὸ παραπέμπον δικαστήριό σας θέτει τὸ ἐρώτημα ἂν τὸ ἄρθρο 21, πρώτη παράγραφος, τῆς συμφωνίας, λαμβανομένων ὑπ' ὄψιν τῶν εἰδικῶν ὄρων τοῦ συνημμένου στὴ συμφωνία πρωτοκόλλου 8, ἐφαρμόζεται ἐπὶ τῆς εἰσαγωγῆς οἴνων Πορτοῦ.

Ἡ ἀπάντησις στό ἐρώτημα αὐτὸ προκύπτει ἀπὸ τὸ ἄρθρο 2 τῆς συμφωνίας, τὸ ὁποῖο ὀρίζει, κατὰ γενικὸ τρόπο, τὸ καθ' ὅλη πεδίο ἐφαρμογῆς τῆς. Κατὰ τὴ διάταξη αὐτὴ, ἡ συμφωνία ἐφαρμόζεται μεταξύ ἄλλων στὰ προϊόντα πού περιλαμβάνονται στὰ πρωτόκολλα 2 καί 8 — ἀγροτικὰ προϊόντα καί μεταποιημένα προϊόντα — «λαμβάνομένων ὑπ' ὄψιν τῶν εἰδικῶν ὄρων πού προβλέπονται ἀπὸ αὐτὰ». Ἄλλὰ ἡ ἀπαγόρευσις τῶν φορολογικῶν διακρίσεων πού προβλέπεται ἀπὸ τὸ ἄρθρο 21, πρώτη παράγραφος, τῆς συμφωνίας δέν ἐπηρεάζεται ἀπὸ τοὺς εἰδικούς ὄρους τῶν πρωτοκόλλων

2 και 8, πού άφορούν τήν μείωση τών εισαγωγικών δασμών, μέ συνέπεια τά περιλαμβανόμενα στό πρωτόκολλο 8 προϊόντα νά διέπονται από τίς γενικές διατάξεις τής συμφωνίας. Κατά τά λοιπά, τό πρωτόκολλο αυτό δέν προδικάζει τό πεδίο εφαρμογής πού πρέπει νά θεωρηθεί ότι έχει τό άρθρο 21, πρώτη παράγραφος.

2. Τό παραπέμπον δικαστήριο επιθυμεί έν συνέχεια νά μάθει άν ή εϋνοϊκή μεταχείριση πρέπει νά ισχύσει και για τά εισαγόμενα έμπορεύματα, σύμφωνα μέ τό άρθρο 95 τής συνθήκης ή τό άρθρο 21, πρώτη παράγραφος τής συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας, δηλαδή άν ή εϋνοϊκή φορολογική μεταχείριση πού κατά τόν γερμανικό Brannweinmonopolgesetz (νόμο περί μονοπωλίου οίνουπνεύματος) ισχύει θεωρητικώς για τά έγχώρια προϊόντα πρέπει νά ισχύει και για τά εισαγόμενα όμοειδή προϊόντα. Ός προς τό σημείο αυτό, συμφωνώ μέ τό Bundesfinanzhof και θεωρώ ότι, όπως προκύπτει από τό άρθρο 95 τής συνθήκης ΕΟΚ, καθώς και από τή νομολογία σας — ιδίως από τίς αποφάσεις πού έξεδόθησαν στις υποθέσεις 45/75, 148/77, 26/80 (άπόφαση τής 30ής Οκτωβρίου 1980, Firma Schneider-Import GmbH & Co. KG κατά Hauptzollamt Mainz, Recueil 1980, σ. 3469) και 153/80 (άπόφαση τής 7ης Μαΐου 1981, Rumhaus Hansen GmbH & Co. κατά Hauptzollamt Flensburg, Συλλογή 1981, σ. 1165) — μόνο μετά από συγκεκριμένη σύγκριση τών φορολογικών επιβαρύνσεων είναι δυνατόν νά λυθεί τό ζήτημα άν υφίσταται φορολογική διάκριση κατά τήν έννοια τής διατάξεως αυτής. Δέν πρέπει επομένως νά λαμβάνεται ύπ' όψη, επειδή και μόνον προβλέπεται από διάταξη νόμου, ή ένδεχόμενη εϋνοϊκή φορολογική μεταχείριση πού προβλέπει μέν θεωρητικώς για τά όμοειδή έγχώρια προϊόντα ένας έθνικός νόμος, ή όποια όμως δέν είναι δυνατό νά υλοποιηθεί στην πράξη.

Αυτό ισχύει ιδίως για τό άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, τής συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας, του όποιου τό πεδίο εφαρμογής,

όπως άνέφερα, είναι περιορισμένο και τό όποιο αποβλέπει μόνο στην παρεμπόδιση τής παροχής προστατευτικών πλεονεκτημάτων στα έγχώρια προϊόντα. Κατά συνέπεια, στό πλαίσιο τής διατάξεως αυτής, πρέπει μόνο νά εξακριβωθεί άν ένα φορολογικό πλεονέκτημα επιδρά πράγματι άρνητικώς επί τής εισαγωγής τών παρομοίων προϊόντων, πράγμα τό όποιο είναι δυνατό νά διαπιστωθεί μόνο κατόπιν εξέτασεως του πραγματικού όγκου τής εϋνοουμένης έγχωρίου παραγωγής και τής έκτάσεως τών συνεπαγομένων επιπτώσεων από άπόψεως άνταγωνισμού. Όπως όμως γνωρίζουμε από τή δικογραφία, ή εϋνοϊκή μεταχείριση τών «οίνων λικέρ» πού παράγονται έντός τής Κοινότητας σε σχέση μέ τούς οίνους Πορτό — έφ' όσον ύποτεθεί ότι τά προϊόντα αυτά είναι δυνατό νά συγκριθούν — ή όποια όφείλεται στή δυνατότητα παρασκευής τών οίνων λικέρ αυτών μέ οινόπνευμα άπηλλαγμένο φόρου, είναι καθαρώς θεωρητική, άφου στο προς σύγκριση έθνικό προϊόν επιβάλλεται στή συγκεκριμένη περίπτωση στην πράξη ό ίδιος φόρος όπως και στο εισαγόμενο προϊόν, γεγονός τό όποιο άποκλείει τήν ύπαρξη οιασδήποτε διακρίσεως.

3. Τέλος, προσήκει άρνητική επίσης άπάντηση στο τελευταίο έρώτημα περί του άν ή απαγόρευση τών διακρίσεων πού προβλέπεται στο άρθρο 21 τής συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας άποκλείει διαφοροποιήσεις άναλόγως προς τή σύσταση τών προϊόντων. Τό Bundesfinanzhof θέτει τό έρώτημα αυτό σε σχέση μέ τό γεγονός ότι ό γερμανός νομοθέτης προβαίνει στή διάκριση μεταξύ άφ' ενός μέν τής φορολογίας πού επιβάλλεται στους οίνους στους όποιους έχει προστεθεί οινόπνευμα, στους όποιους περιλαμβάνονται οι οίνοι λικέρ και οι οίνοι Πορτό, άφ' έτέρου δέ τής φορολογίας τών οίνων ύψηλου άλκοολικού τίτλου, τών όποιων όμως ή περιεκτικότης σε οινόπνευμα προέρχεται από φυσική ζύμωση.

*Αρα, όπως κρίνατε στην ύπόθεση Bobie (Recueil 1976, σ. 1079) ως προς τό άρθρο 95

της συνθήκης ΕΟΚ, ή διάταξη αυτή δεν περιορίζει την ελευθερία των κρατών μελών να θεσπίζουν όποιο σύστημα φορολογίας κρίνουν κατάλληλο σε σχέση με κάθε προϊόν. Επί πλέον, στίς υποθέσεις Schneider-Import (Recueil 1980, σ. 3469), Rumhaus Hansen (Συλλογή 1981, σ. 1165) και στίς υποθέσεις Chemical Farmaceutici (140/79, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981, Συλλογή 1981, σ. 1) και Vinal (46/80, απόφαση της 14ης Ιανουαρίου 1981, Συλλογή 1981, σ. 77), κάνατε σαφώς δεκτό ότι η διαφοροποιημένη φορολογία προϊόντων που είναι δυνατό να έχουν την ίδια χρήση και να χρησιμοποιούνται προς τόν ίδιο σκοπό δεν αποτελεί από τή φύση της διάκριση κατά τήν έννοια του άρθρου 95 της

συνθήκης ΕΟΚ, αν ή διαφορετική μεταχείριση όφείλεται σε νόμιμα κριτήρια, που να δικαιολογούνται άντικειμενικώς, όπως ή διαφορά τής φύσεως των χρησιμοποιούμενων πρώτων ύλων ή τής χρησιμοποιημένης μεθόδου παραγωγής. Η σκέψη αυτή πρέπει να εφαρμοσθεί κατά μείζονα λόγο στο πλαίσιο του άρθρου 21 τής συμφωνίας ΕΟΚ — Πορτογαλίας. Όπως όρθως έκθέτει τό Bundesfinanzhof, λαμβανομένων υπ' όψη των κριτηρίων αυτών, δεν πρέπει να υπάρχει καμμία επιφύλαξη για τή διαφοροποιημένη φορολογική μεταχείριση των οίνων στους όποιους προστίθεται οινόπνευμα άφ' ενός και των κανονικών οίνων άφ' έτέρου.

IV — Στά υποβληθέντα έρωτήματα προτείνω να άπαντήσετε ότι τό άρθρο 21, πρώτη παράγραφος, τής συμφωνίας τής 22ας Ιουλίου 1972 μεταξύ τής Εύρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας και τής Δημοκρατίας τής Πορτογαλίας — τό πεδίο έφαρμογής του όποιου είναι μικρότερο από τό πεδίο του άρθρου 95, πρώτη παράγραφος, τής συνθήκης ΕΟΚ — δεν έχει άπ' εύθείας έφαρμογή εντός τής κοινοτικής έννόμου τάξεως και δεν παρέχει στους ιδιώτες κανένα δικαίωμα που να δύνανται να επικαλεσθουν ένώπιον των έθνικών δικαστηρίων.